

"A közgazdaságtan nagy hiányossága, hogy a gazdaságot elkülöníti a társadalomtól, miközben része annak, és elkülöníti a környezettől, amelybe beágyazódik."

*Prof. Kate Raworth,
Oxfordi Egyetem*

<https://www.youtube.com/watch?v=Rhcrbcg8HBw>

Milyen
a nemek egyenlőségét
támogató gazdaságpolitika?

ALAP: A NEMRE ÉRZÉKENY KÖLTSÉGVETÉS -

A GAZDASÁGPOLITIKA LEGFONTOSABB, A TÁRSADALOMFORMÁLÁS LEGERŐSEBB ESZKÖZE.

Új szemlélet Új mechanizmusok

Egy holisztikus megközelítés érvényesüléséért, mely számba veszi a szűken értelmezett gazdaságon kívül eső társadalmi reprodukciós tevékenységeket.

A jelen gazdasági modell, a gazdaságpolitikák nemre-semleges (☺!) látásmódja

A célok kitűzése során, a költségvetésekben, beruházásokban, a számításokban – **FIGYELMEN KÍVÜL HAGYJA**

- A nemek közti egyenlőtlenségeket és összefüggéseiket, melyek **interszekcionális** (más hátrányok) metszetben halmozódnak
  - Otthon (szabadidő, házimunka, gondozási tevékenységek)
    - A közéletben (hatalom és befolyás)
  - Nők elleni **erőszak** (fizikai, lelki, szexuális, verbális és **gazdasági**)
    - Sztereotip média, reklámok
  - **Gazdasági gap** (munkaerőpiaci szegregáció –nők túlsúlya a gondoskodás alulfizetett szakmaiban (!), vállalkozás: bér, jövedelem, nyugdíj, vagyoni, vállalkozási, tőke szakadék)
- **a válságokra költségvetési megszorításokkal reagál** - növelve a nők láthatatlan munkaterheit
- az import növekedése, a szerkezetváltás gyakran a nőket foglalkoztató ágazatokat sújtja, hagyományos szerepeikbe kényszerítve őket stb.

A jelen gazdasági modell/ gazdaságpolitikák korlátai

□ **A növekedési kényszer aláássa a fenntarthatóságot** – fókuszban a piac, (a pénzügyi piacokon is) a növekedés, a fogyasztás, az önérték, a profitszerzés az emberek, főként nők és a természeti erőforrások kizsákmányolása által –
MINDEN ELADÓ!

□ **A GDP, mint mutató korlátai:** láthatatlan munka, környezeti károk („externáliák”) – nem mért, a prostitúció, kábítószer – igen (!)

Az oktatás, képzés, kultúra – kiadás, ahelyett, hogy jóléti befektetésként szerepeltetnék (egészség, bűnözés- és munkanélküliség megelőzése)

□ **Perverz adózás:** országok közti adóverseny, tőkének kedvezmények, adóparadicsomok – fedezethiány jóléti kiadásokra

□ **A magánszféra** háztartási egység (a nők elleni erőszak magánügy), a férfi kenyérkereső modell érvényesül a szakpolitikákban és a munkahelyeken

Amiről nem vesz tudomást a nemre vak gazdaságpolitika

- a nők szerepe a fizetetlen gazdaságban
- a költségvetések készítésénél használt keretek és statisztikák szintén gender-vakok.
- nők és férfiak különbözőképpen használják a közszolgáltatásokat
- a források háztartáson belüli nem szerinti elosztása, felhasználása hat a társadalmi részvételre
- az aggregát termelésre, a megtakarításokra, a befektetésekre, az import és export paramétereire

a gazdaságban a gondoskodás a „láthatatlan kéz”

A nemre érzékeny költségvetés-politika

A politikai prioritások a költségvetésekben mutatkoznak meg.

A pénz elköltésének és a bevétel keletkeztetésének módja rávilágít a társadalmunk által támogatott értékekre.

A költségvetések a nemek szerinti értékelése:

- a nemek közötti egyenlőség szempontjának beépítése a költségvetési folyamat minden szintjén,
- a bevételek és kiadások átcsoportosítása a nemek közötti egyenlőség elősegítése érdekében
- az összes hátrányos helyzetű társadalmi csoport igényeihez kíván hozzájárulni.

Hatékony, átlátható, mérést és visszacsatolást elváró mechanizmus

- A gender budgeting lehetővé teszi az állami költségvetés tervezésének, és az ezzel kapcsolatos döntéshozatali folyamatoknak az újraszervezését.
- A hatékonyság érdekében a költségvetési ciklus minden szakaszában és minden gazdasági szinten végre kell hajtani: a tervezés, a vita, a döntés és az értékelés során is.
- Módszertana magában foglalja a kiadások nemekre gyakorolt hatásának az értékelését,
- valamint a pénzügyek és a források (monetáris politikák, devizák, árképzés, adók, kereskedelmi beruházások és állami támogatások pénzmozgásai, föld, fizetett és nem fizetett munka, idő) aktív irányítását a nemek közötti egyenlőség és (a nők) emberi jogainak valamennyi uniós pénzügyi politikában való érvényesítése céljából.

Az egyenlőtlenségek enyhítésének területei a nemre vak költségvetésben

- **Az isztambuli szerződés megvalósításának költségvetési vonzatai** - több költségvetési soron (prevenció, eljárások, ellátórendszer stb.)
- Adópolitika (vállalkozási bevételek, tőkejövedelmek, fogyasztási adók stb.)
- Foglalkoztatáspolitikai – munkaerőpiactól való távollét, inaktív időszakok orvoslása
- Szociálpolitika – interszekcionális hátrányok, szolgáltatásnyújtók, ügyfelek, juttatások igénybevevői
- Családpolitika – CSOK hatások, gyes-gyed rendszer, gyet, családi adókedvezmény
- Gondozási ellátások – globális gondozási láncok - nők szegénységi kockázata
- Egészségügy – dolgozók: szakmai, vertikális szegregáció, bérkülönbségek, hálapénz – ellátottak: finanszírozás, elérhetőség, minősége, eltérő betegségi szerkezet, védőoltások, reprodukciós jogok stb.
- Közlekedés – női mobilitás sajátosságai
- Oktatás – bérek, pozíciók, nemi arányszámok az államilag finanszírozott felsőoktatásban, gimnáziumi férőhelyek, oktatott szakmák, tankötelezettség hatása, tudományos pálya, női ösztöndíjprogramok
- Pénzügyi szektor – támogatott hitelek, befektetői programok
- Operatív programok kiegészítő forrásai

Általam: [Nemek-közötti-egyenlőség.pdf \(kfib.hu\)](#)

A gender budgeting beépíthető

- az aggregát makrogazdasági stratégiába
- a bevételek és kiadások összetételének alakításába,
- és a közszolgáltatások szintjén is...

A feminista értékeken alapuló bíbor gazdaság 3 pillére

1. **ÚJ MAKROGAZDASÁGI KERETRENDSZER** - a gazdasági, a társadalmi és környezeti igazságosságra és az emberi jogokra épülve, az interszekcionalitásra tekintettel

- A nemi szempontok integrálása az adó-, a költségvetési (**gender budgeting**), a gazdaság- és a foglalkoztatáspolitikába,
- A gondoskodás kerül a makro-gazdaságpolitikai döntéshozatal középpontjába. A közkidadások növelése – beruházás
- A nők beleszólásának biztosítása a közpénzek elosztásába
- A katonai kiadások összeegyeztethetetlenek a feminista gazdasággal
- A nők elleni erőszak gazdasági költsége Európában évente kb. 226 mld. euró
- A szexipar lerántja a leplet a patriarchális kapitalizmusról (következmények)

2. **A MAKROGAZDASÁGI KERET FŐ ELEME EGY UNIVERZÁLIS SZOCIÁLIS GONDOSKODÁSI INFRASTRUKTÚRA LÉTREHOZÁSA**

- A gondozók és gondozottak jogai, hozzáférés a minőségi és megfizethető szolgáltatások
- A láthatatlan munka elismerése
- paritásos gondozási modell- a nők életmódja legyen a norma!
- A civil szerveződések szerepe
- A női migráció húzóágazata,
- A vidéki nők szerepe – a környezeti fenntarthatóságban is

3. **BEFOGADÓ MUNKAERŐPIAC**

- A fizetett munka egyre kevésbé elérhető – munkaidő csökkentés – kétarcú rugalmasítás - méltányos és minőségi munka
- Társadalmi reprodukciót támogató infrastruktúra és szociális védelmi rendszer – alkalmi munkák, szegregáció, interszekcionalitás
- Digitális szakadék (STEM:14 % a nő), potenciál, kiberbiztonság, kihívások

„Olyan világ megteremtésére törekszünk, amelyben senki sem maradhat leszakadva, kirekesztve, egyedül.”